

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове и учебната дейност

на гл. ас. д-р Елеонора Николова Танкова.

**представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност
„доцент”**

**в професионално направление 3.7 Администрация и управление
по специалност**

Организация и управление извън сферата на материалното производство
(Глобализация на развитието)

обявен в ДВ бр. 103 от 23.12.2011 за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”

Рецензент: чл.кор. проф. д.ф.н. Васил Костадинов Проданов - ВСУ

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, бр. 103 от 23.12.2011) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра “Администрация и управление” към Факултет “Международна икономика и администрация”. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРА-СРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат**:

Гл. ас. д-р Елеонора Николова Танкова от ВСУ «Черноризец Храбър»

За участие в конкурса кандидатът гл. ас. д-р Елеонора Николова Танкова е представила списък от общо 9 заглавия, в т.ч. 4 публикации в български научни

издания, 1 в чуждестранно научно издание, 1 студия, 1 монография, 1 учебно пособие, автореферат на дисертационен труд. От тях осем научни труда за рецензиране са извън дисертацията. Представени са и документи за шест научни и научно-приложни разработки, част от тях са приети от Академичния съвет. Отделно има информация за участие в пет научно-изследователски проекта. Представени са пълните съдържания на публикациите, което дава възможност за тяхната оценка и рецензиране.

2. Данни за кандидата

Елеонора Николова е магистър по история на Руския държавен педагогически университет в Санкт-Петербург. Получила е докторска научна степен по икономика като докторант на самостоятелна подготовка във ВСУ, защитена в Специализирания научен съвет по международни отношения през 2008 г. с дисертация на тема “Европейски предизвикателства пред университетското управление за мотивираност на човешките ресурси”. Специализирала е връзки с обществеността и управление на човешки ресурси в Лийдс Метрополитен университет във Великобритания.

Има стаж като асистент във ВСУ “Черноризец Храбър” от 1999 г. досега като в продължение на пет години е била хоноруван асистент по Обществено мнение и масови комуникации, а от 2004 г. асистент в катедра “Администрация и управление с курс по “Глобализация на икономиката и развитието”. Член е на академичния съвет на ВСУ.

Има опит от участие в четири различни международни проекта по секторните програми “Леонардо да Винчи”, “Грюдвиг”, “Темпус” и по линия на Европейската асоциация на университетите.

3. Обща характеристика и оценка на научната продукция на кандидата

Рецензията се основава на осем научни публикации:

- 1 монография
- 1 учебно пособие
- 5 статии

- 1 студия

Всички публикации са свързани в една или друга степен с проблема за глобализацията, с нейната роля за появата и разгръщането на едни или други проблеми. В тях са засегнати няколко групи проблеми:

- Глобализация на икономиката
- Особености на икономиките и обществата, основани на знанието
- Промени, свързани с човешките ресурси в резултат на разгръщането на глобализацията и обществата, основани на знанието.
- Промени във висшето образование в тези условия.

Монографията е научно рецензирана. Публикациите са в научни издания.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Впечатленията, които имам от Елеонора Танкова като асистент и преподавател досега по дисциплината “Глобализация и икономика на развитието” във всички основни специалности на Университета – “Стопанско управление”, “Публична администрация”, “Икономика”, “Международни икономически отношения”, “Счетоводство”. са положителни. Издаденото от нея учебно пособие на тази тема покрива основните теми от тази дисциплина и дава възможност на студентите да овладеят успешно съответните лекции. Представени са характерните черти на глобализацията, историческите корени на глобализацията, основните сфери на глобализацията, ролята на държавите в глобализирания свят, основните глобални актьори, глобалните проблеми и противоречия, връзката на глобализацията с регионализацията.

Кандидатката е актуализирала както лекционния курс, така и презентациите за студенти, редовно обучение, публикувани във “Виртуално обучение”, библиотека на ВСУ.

Специално следва да се отбележат различните форми на нейната ангажираност с реализацията на програмата “Еразъм. Като асистент тя е осъществявала методическо ръководство на изходящи Еразъм студенти, реализиращи мобилност с цел практика в партниращи институции в Германия. Била е научен ръ-

ководител на магистърска теза “Студентската мобилност по програма “Еразъм” – важен фактор за повишаване на професионалната пригодност на студентите “

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Основните научни приноси на кандидатката в нейната монография, студия и статии могат да бъдат подведени преди всичко към две основни рубрики:

доказване с нови средства на съществени нови страни на вече съществуващи научни области, проблеми, теории, хипотези и пр.;

създаване на нови класификации, методи, конструкции, технологии, схеми и т.н.

Водеща е ролята на нейната монография “Икономика и общество, базирани на знание: Предизвикателства за човешките ресурси” (Варна, ВСУ “Черноризец Храбър”, 2012, 190 стр.) Бих подредил приносните моменти в нея в следните основни групи:

- Сравнителен анализ на различните концепции, свързани с икономиката на знанието и формулиране на комплексно понятие за нова икономика, включващо като основни характеристики – постиндустриално, информационно, иновационно, глобална мрежа.
- Обобщен анализ на различни теории, на основата на които се формулират основните признаци на знанието като икономически фактор: а) участие в производството разпределението и потреблението на продукти и услуги; б) участие в създаването на технологии за производство и управление; в) превръщането му в иновации, от които зависи конкурентоспособността. Изтъква се предимствата на знанието като ресурс, който е неизчертаем по своя характер.
- Сравнение на различни подходи и показатели за дефиниране на понятието “работник на знанието”.
- Преглед на различни дефиниции на понятието “общество, базирано на знанието” и разглеждането му като комплексен феномен, който се отнася не само до функциониране на икономиката, не може да бъде редуцирано до понятието “икономика на знанието”, а включва всички сфери на об-

ществен живот, включително и тези, които не са засегнати директно от пазарна регулация.

- Анализа на взаимовръзките между глобализация и икономика, базирана на знание като се формулират три направления в които глобализацията въздейства върху икономиките на знание: глобализиране на пазарите на продукти и услуги, базиране на знанието, чрез което се реализират икономии от мащаба и формира феномена “глобална средна класа”; стимулиране на разработката и приложението на иновации; премахване на препятствията пред капиталовите пазари и пазарите на труда, което дава възможност за успешна дейност на повече високотехнологични, иновативни, основаващи се на знанието фирми.
- Формулирането на основните вътрешни противоречия, до които води функционирането на икономиките на знанието, а именно: (а) потребност от високо ниво на развитие на техника, технологии и човешки капитал, за да се формират такива икономики, което липсва в голяма част от страните в света. (б) Разминаването между потребността от кадри за икономиката, основана на знание и реалното предлагане на такива кадри. (в) Концентрация на интелектуален и технологичен потенциал в развитите държави, което води до засилваща се поляризация в икономическо отношение между държавите в световен план.
- Формулиране на основни показатели, чрез които да се мери качеството на човешкия капитал, а именно: ниво на професионална квалификация, здравно състояние, организираност на човешките ресурси, мотивираност на човешките ресурси.
- Проучване на проблемите на човешките ресурси в условията на глобализация и икономики, основани на знанието, като на тази основа се характеризира същността на обучението през целия живот и възникването на “обучаващо се общество”, разграничава се традиционният образователен модел от обучението през целия живот.
- На основата на проучване на различни дефиниции на понятието за “глобални умения” се формулира обща дефиниция, в която са изведени три

основни акцента – умения за работа в глобални условия, умения за привличане на хора от различни култури, учения, чрез които човек осмисля и става съпричастен с глобализирания свят

- Това от своя страна дава възможност да се анализира променящата се роля на университета като център на икономиката на знанието с нова академична култура, различна от традиционната академична култура, неговата генеративна и развойна роля., новите изисквания към него, способността му да създава среда на гравитност и да реагира, подкрепя и развива разнообразието, ориентираността му към бъдещето, неговата мисия, стратегия, образователна политика, ключови индикатори, система за управление на качеството, управление, ценности и морал. В този контекст се проучват и правят изводи от разгръщащата се интернационализация на образованието, анализира се развитието на предприемаческия университет, неговото участие в глобалната конкуренция и реакция на пазарните тенденции в търсенето и подготовка на кадри, в глобализацията и транснационализацията на образователния пазар, участието в глобални рейтинги.

Следва да се отбележи, че в свои работи Елеонора Танкова се опитва да прави и по-конкретни анализи, свързани с научно приложни изводи и внедряване на моделите, пренос на опита, свързан с глобалните промени на университетите при подготовка на кадри. Такъв е характерът на нейната работа “Политики и дейности на Варненския свободен университет “Черноризец Храбър” в областта на човешкия капитал”, публикувана в Годишника на ВСУ (том XV, 2009)

Приложен характер имат и нейните работи, в които изследва различните форми на академична мобилност, тяхното измерване и развитие, подготовката на глобални граждани и формирането на глобални умения за европейския пазар на труда, използването на информационни технологии в обучението на кадрите през целия им живот.

6. Оценка на личния принос на кандидата

Когато оценяваме личния принос на кандидатката следва да имаме предвид, че той се опира на добро познаване на литературата, свързана с проблемите на обществата, основани на знанието, както и на основни документи и анализи на международни организации и особено на ЕС, засягащи проблемите на подготовка на кадри от висшето образование, на стратегиите и политиките в тази област. На тази основа тя се опитва да обобщи съществуващите знания по този въпрос, да направи обобщения, да изведе заключения и търси изводи, които имат значение за насоките на промени във висшето образование у нас и практиките на университета, в който тя работи. Получените резултати са резултат на нейните лични усилия и интелектуална преработка на съществуващата литература.

7. Бележки и препоръки

Следва да се има предвид, че проучването на Елеонора Николова може да има по-нататъшно приложение в практиката на реформите на висшето образование в страната. Известно е, че от идването на настоящето правителство вече три години се подготвя нов закон за висшето образование, но досега той така и не се появява. Причините за това са много, но една от важните е липса на интелектуален ресурс, на достатъчно визия, на обобщен опит по тези проблеми от страна на Министерството на образованието, науката и младежта, за да изготви промени, които да съответстват, да бъдат адекватни на опита и успешните стратегии на развитие на висшето образование днес. Затова и като препоръка бих предложил в по-нататъшната работа на Елеонора Николова да продължи проучването на тази проблематика като се има предвид конкретният опит на водещите университети в света в момента и практиките на развитие на най-добрите предприемачески университети. Това е особено необходимо като се знае, че в момента състоянието на висшето образование у нас се влошава, а не се подобрява, но липсва ясна стратегия на развитие в това отношение. Вероятно преди да се изготви нов закон би следвало да се направи стратегия на развитие на висшето образование в страната и на тази основа след това се търси промяна в закона. По-нататъшната разработка от Танкова на тези проблеми би могла да бъде полезна за такава стратегия.

8. Лични впечатления

Познавам Елеонора Танкова от своята лична преподавателска работа. Била е мой асистент в общоуниверситетския курс „Глобализация и икономика на развитието“. Имам впечатление от нея като коректен, дисциплиниран и интелигентен сътрудник. Неслучайно на определен етап пое лично част от лекциите по тази общоуниверситетска дисциплина.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър“ да избере гла.ас. д-р Елеонора Николова Танкова да заеме академичната длъжност „доцент“ в професионално направление „Администрация и управление“ по специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Глобализация на развитието)».

2 април 2012 г.

Рецензент:

проф. д.ф.н. Васил Проданов

Г. Варна

\

